

NBP

Narodowy Bank Polski

Czerwiec 2014 r.

Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2014 r.

Czerwiec 2014 r.

Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2014 r.

Spis treści

1. Streszczenie	1
2. Liczba kart płatniczych	3
2.1. Ogólna liczba kart	3
2.2. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych	3
2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji	4
2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych	8
2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe	10
3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych	13
3.1. Liczba transakcji	13
3.2. Wartość transakcji	15
3.3. Transakcje bezgotówkowe	16
4. Infrastruktura rynku kart płatniczych	21
4.1. Bankomaty	21
4.2. Akceptanci	23
4.3. Punkty handlowo-usługowe	23
4.4. Terminale POS	24
4.5. Punkty oferujące usługę <i>cash back</i>	25
Załącznik 1	27
Załącznik 2	28
Załącznik 3	29
Załącznik 4	30
Załącznik 5	31
Załącznik 6	32
Załącznik 7	33
Spis wykresów	34

1. Streszczenie

Na koniec I kwartału 2014 r. znajdowało się na rynku polskim 34,7 mln kart płatniczych, to jest o 86,3 tys. kart więcej niż w grudniu 2013 r. (wzrost o 0,2%). Łączna liczba kart debetowych wyniosła 28,4 mln szt. i ich liczba zwiększyła się o 116,8 tys., co stanowiło wzrost o 0,4%.

Równocześnie odnotowano spadek liczby kart kredytowych. Na koniec marca 2014 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 6,1 mln szt. W okresie I kwartału 2014 r. liczba kart kredytowych zmniejszyła się o 34,2 tys. sztuk, co oznacza spadek o 0,6%.

W I kwartale 2014 r. odnotowano spadek liczby i wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych. Przy użyciu kart płatniczych przeprowadzono 581,5 mln transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych), na łączną kwotę 104,8 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło spadek odpowiednio o 1,7% oraz 7,7%.

W I kwartale 2014 r. pojedyncza transakcja dokonana przy użyciu karty płatniczej wynosiła ok. 180 zł, czyli mniej niż w poprzednim kwartale (192 zł). Pojedyncza karta płatnicza posłużyła do realizacji średnio 16,7 transakcji, zarówno gotówkowych, jak i bezgotówkowych (w poprzednim kwartale wskaźnik ten był wyższy, tj. 17,1).

Według danych z banków, w I kwartale 2014 r. przy użyciu kart przeprowadzono 390,2 mln transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 33,7 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło spadek odpowiednio o 0,5% i 7,6%. Karta płatnicza została wykorzystana do realizacji płatności bezgotówkowych średnio ok. 11 razy w przeciągu ostatniego kwartału, a pojedyncza płatność bezgotówkowa wynosiła 86 zł - obydwa te wskaźniki nieznacznie zmniejszyły się w porównaniu do IV kwartału 2013 r.

Liczba działających na polskim rynku akceptantów zwiększyła się o 2,6 tys. do poziomu 142,4 tys. (w grudniu 2013 r. było 139,8 tys. podmiotów). Nastąpił także wzrost liczby punktów handlowo-usługowych, które są przystosowane do akceptacji kart płatniczych. Na koniec marca 2014 r. było ich 265,5 tys., czyli o 4,2 tys. więcej niż w grudniu 2013 r. (261,3 tys.). Na koniec marca 2014 r. liczba terminali POS dostępnych na rynku wynosiła 333,3 tys.

Z danych uzyskiwanych od agentów rozliczeniowych wynika, że w I kwartale 2014 r. w terminalach POS zarejestrowano 381,1 mln transakcji na łączną kwotę 29,9 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło spadek odpowiednio o 0,9% i 10,6%.

W I kwartale 2014 r. nastąpił wzrost w porównaniu do poprzedniego kwartału, liczby oraz wartości transakcji dokonanych w Internecie z wykorzystaniem karty płatniczej. Liczba transakcji wyniosła 2,2 mln transakcji, czyli o 75 tys. transakcji więcej niż w IV kwartale 2013 r. Wartość

transakcji zarejestrowanych w ciągu kwartału wyniosła 479,7 mln zł, czyli więcej o 29 mln zł niż w poprzednim kwartale. Średnia wartość transakcji przeprowadzonej w Internecie wyniosła 216 zł.

Na koniec marca 2014 r. sieć bankomatów dostępnych na terenie naszego kraju obejmowała 18.928 bankomatów, czyli o 25 sztuk więcej niż w grudniu 2013 r. Średnio dziennie dokonywano w jednym bankomacie na terenie kraju 109 transakcji (w poprzednim kwartale 112). Średnia wartość transakcji przeprowadzonej w bankomacie wyniosła 376 zł. Na przestrzeni I kwartału 2014 r. w bankomatach przeprowadzono 185,5 mln operacji, o łącznej wartości 69,6 mld zł, czyli mniej niż w poprzednim kwartale odpowiednio o 5% i 9,3%.

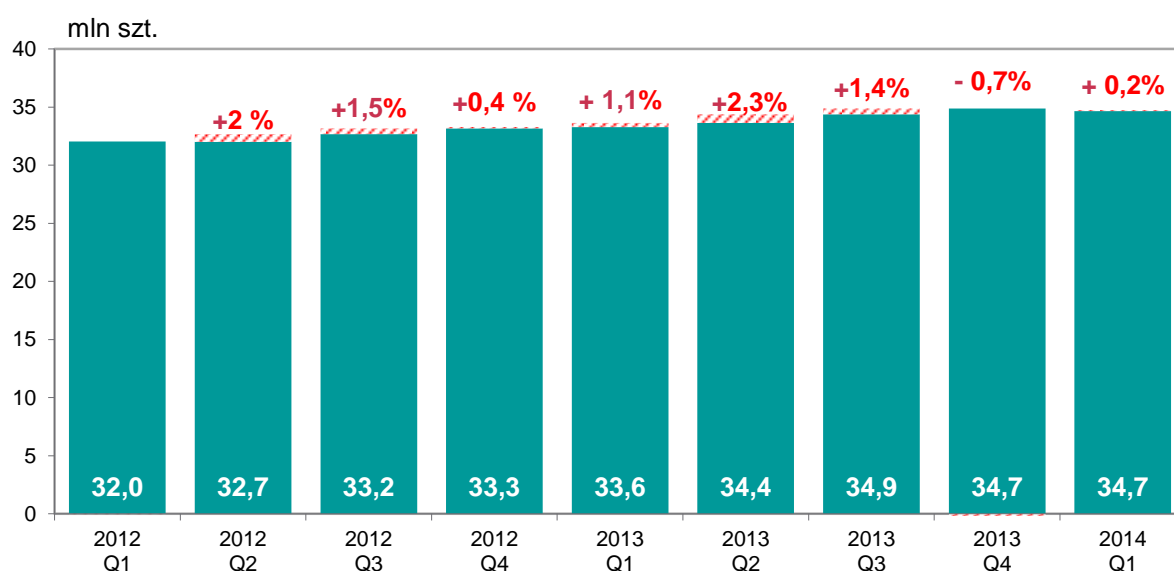
W I kwartale 2014 r. dokonano 876,7 tys. transakcji *cash back*. W porównaniu do kwartału poprzedniego, oznacza to wzrost o 0,7%. Natomiast wartość przeprowadzonych transakcji *cash back* wyniosła 97,6 mln zł i w porównaniu do poprzedniego kwartału wzrosła o 3,5%. Średnia wartość pojedynczej wypłaty typu CASH BACK wyniosła 111 zł (dla porównania średnia wartość pojedynczej transakcji w bankomacie była ponad 3-krotnie większa).

2. Liczba kart płatniczych

2.1. Ogólna liczba kart

Według stanu na koniec marca 2014 r., na polskim rynku znajdowało się w obiegu 34,7 mln kart płatniczych, to jest o 86,3 tys. kart więcej niż w grudniu 2013 r., co stanowiło wzrost o 0,2% (wykres nr 1). W okresie roku, porównując stan na koniec marca 2014 oraz 2013 roku odnotowano wzrost liczby kart płatniczych o 3,3%.

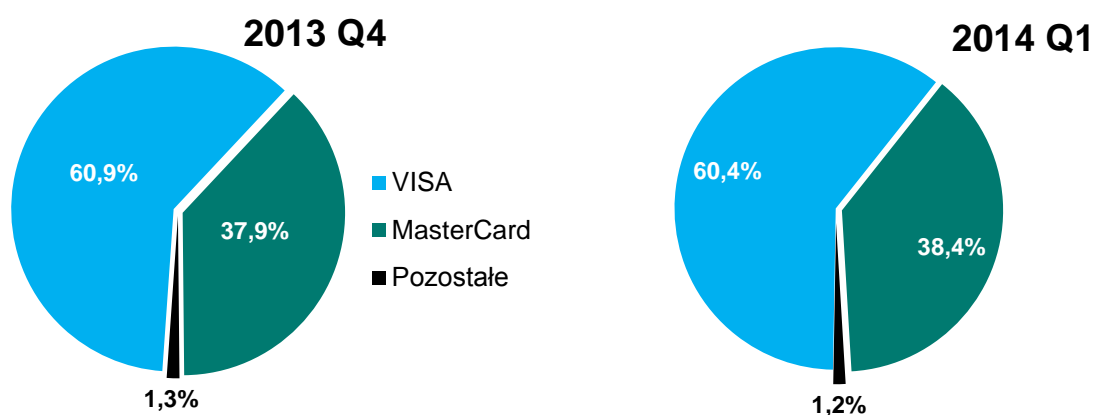
Wykres 1. Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.

2.2. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych

Pozycję dominującą na rynku polskim, jeśli chodzi o organizacje płatnicze, nadal utrzymuje organizacja VISA, do której należy 60,4% wydanych w Polsce kart płatniczych, natomiast drugie miejsce – z 38,4% udziałem w rynku – zajmuje organizacja MasterCard, co zaprezentowano na wykresie nr 2. W stosunku do poprzedniego kwartału odnotowano spadek udziału MasterCard o 0,5 punktu procentowego oraz o tyle samo wzrost udziału VISA. Udział pozostałych kart na koniec I kwartału 2014 r. wyniósł 1,2%, w tym głównie kart własnych banków.

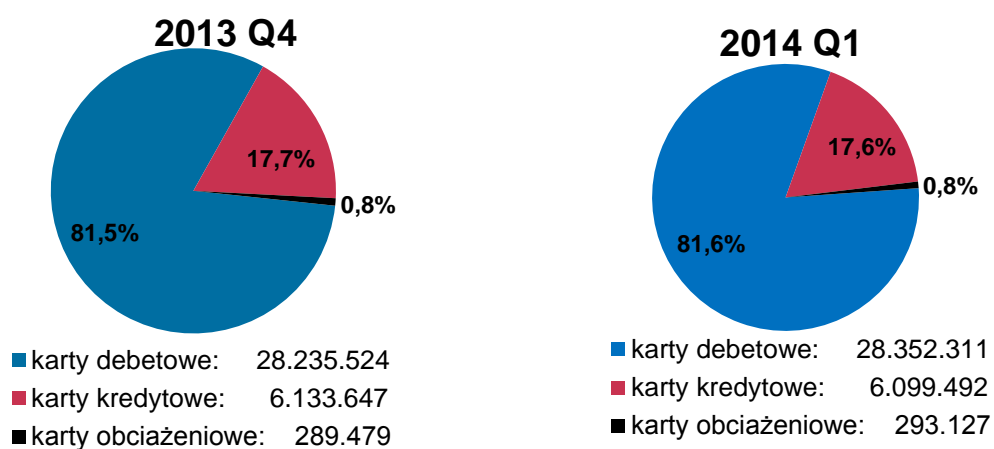
Wykres 2. Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec IV 2013 r. oraz I kwartału 2014 r.

2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji

Strukturę wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe i obciążeniowe na koniec IV kwartału 2013 r. oraz I kwartału 2014 r. przedstawiono na wykresie nr 3. Podobnie jak we wcześniejszych okresach, spośród wydanych kart największy udział miały karty debetowe (81,6%), natomiast na drugiej pozycji znalazły się karty kredytowe (17,6%). Karty obciążeniowe w analizowanym okresie stanowiły jedynie 0,8% udziału w rynku. W I kwartale 2014 r. udział kart debetowych w rynku wzrósł o 0,1 punktu procentowego. Natomiast udział kart kredytowych w stosunku do poprzedniego kwartału zmniejszył się o 0,1 punktu procentowego.

Wykres 3. Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe i obciążeniowe - stan na koniec IV kwartału 2013 r. oraz I kwartału 2014 r.

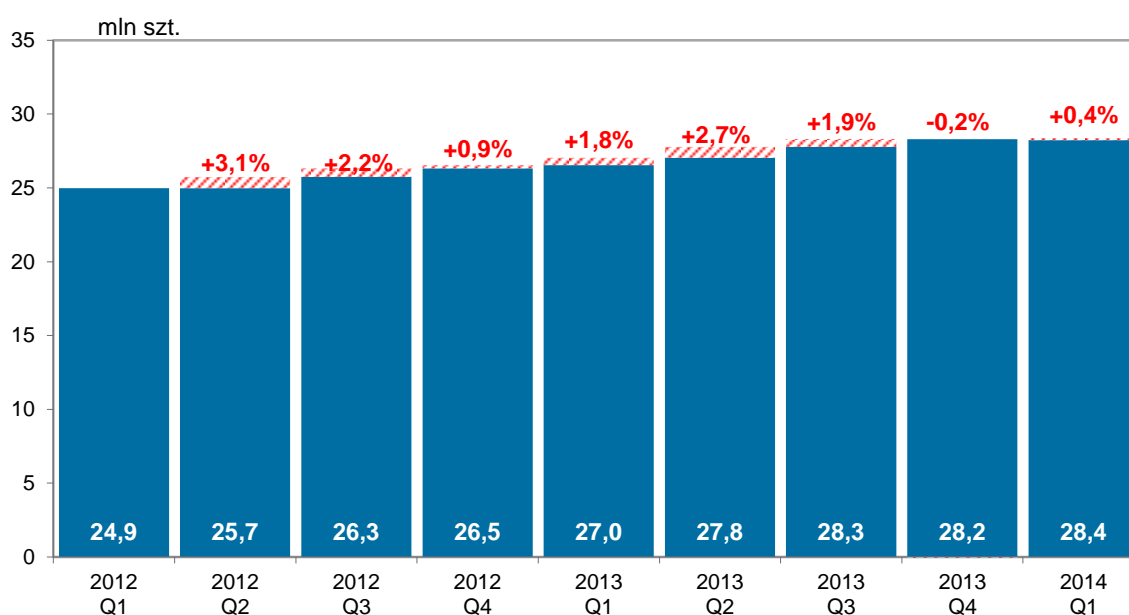

2.3.1. Karty debetowe

Karty debetowe charakteryzują się tym, iż umożliwiają dokonywanie zakupów lub wypłatę gotówki tylko do wysokości środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Transakcje wykonywane przy użyciu kart debetowych (z wyjątkiem transakcji realizowanych z wykorzystaniem funkcji zbliżeniowej w trybie off-line) są autoryzowane, tzn. że przy każdym użyciu karty weryfikowana jest karta płatnicza i posiadacz karty (np. przez podanie kodu PIN) oraz dostępność środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Karty debetowe są wydawane przez większość banków standardowo w pakiecie do rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego.

W I kwartale 2014 r. liczba kart debetowych osiągnęła łączną wielkość 28,4 mln szt. (wykres nr 4), czyli zwiększyła się o 116,8 tys., co oznacza w porównaniu do kwartału poprzedniego wzrost o 0,4%. W porównaniu do poprzedniego kwartału zwiększył się udział kart debetowych w rynku kart płatniczych z 81,5% do 81,6% (wykres nr 3).

Wykres 4. Liczba kart debetowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.

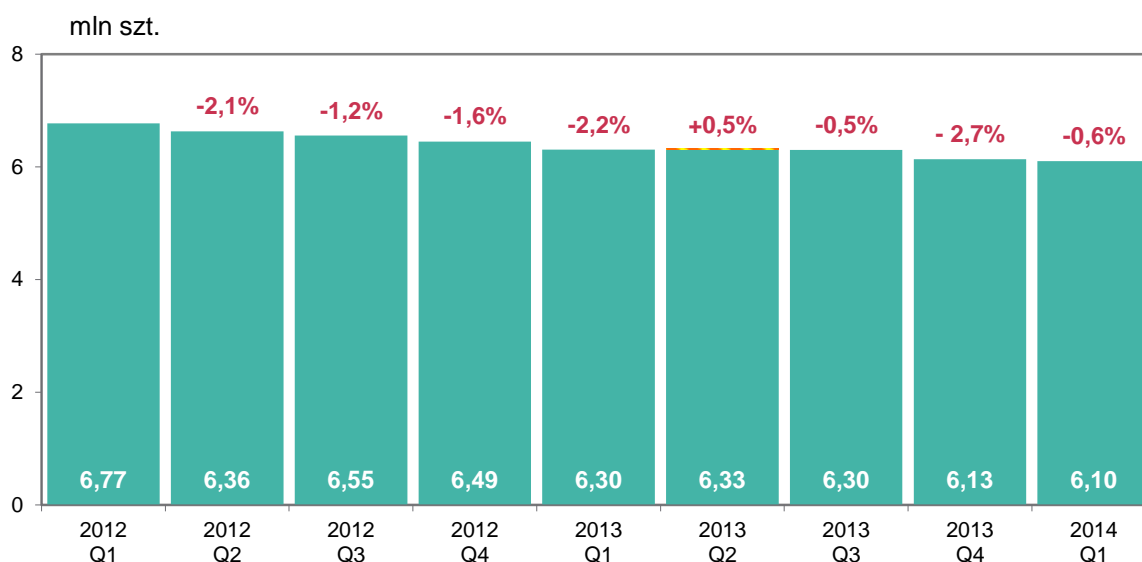
2.3.2. Karty kredytowe

Drugie pod względem liczebności są karty kredytowe. Są to karty umożliwiające posiadaczowi skorzystanie z oferowanego przez bank limitu kredytowego. Zazwyczaj banki wyznaczają tzw. okres bezodsetkowy, w którym klient może dokonywać płatności korzystając z nieoprocentowanego kredytu. Na okres bezodsetkowy składa się miesięczny okres rozliczeniowy (28-31 dni) i okres na spłatę zadłużenia bez odsetek (około 20-25 dni, w zależności od banku i rodzaju karty).

Posiadanie karty kredytowej nie wiąże się z koniecznością otwarcia rachunku bieżącego w banku wydającym kartę kredytową.

Na koniec marca 2014 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 6,1 mln szt. (wykres nr 5).

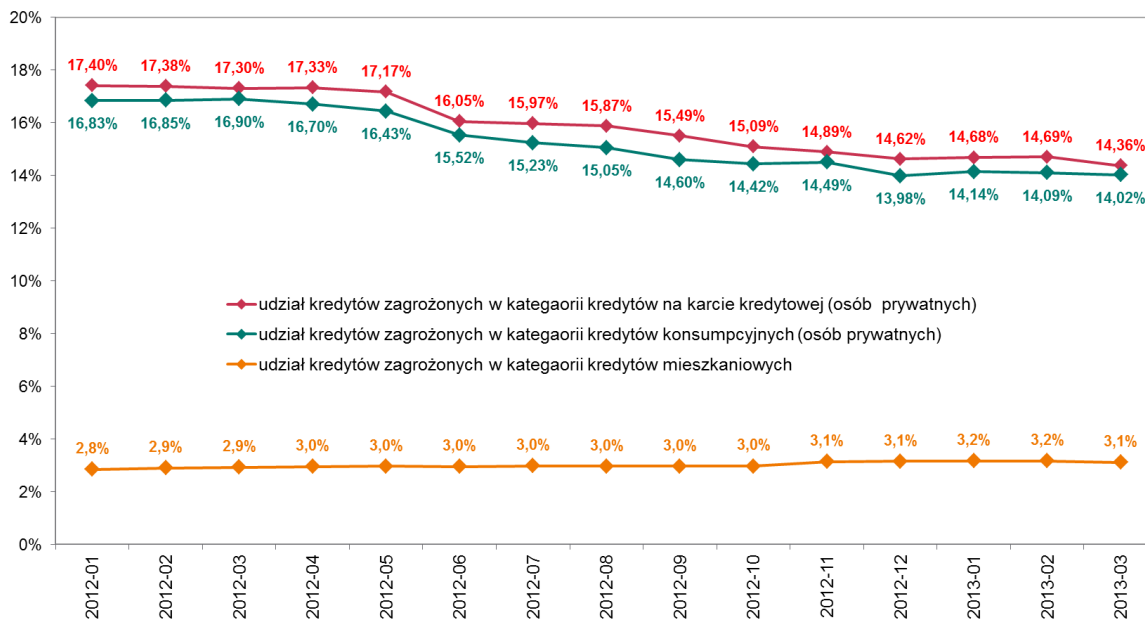
Wykres 5. Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.

W I kwartale 2014 r. liczba kart kredytowych w stosunku do poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 34,2 tys. sztuk, co oznacza spadek o 0,6%. Od grudnia 2009 r. obserwowano stały spadek liczby kart kredytowych (od grudnia 2009 r. do marca 2014 r. ubyło z rynku 4,7 mln kart kredytowych), co wynikało przede wszystkim z kontynuacji przyjętej na początku 2010 r. polityki banków, tzn. zaostrzenia kryteriów dotyczących zarówno wydawania nowych kart i przyznawania nowych limitów, jak i obsługi kart już wydanych. Wpływ na powyższe działania banków od 2010 r. miała w szczególności rosnąca w latach 2009 – 2011 wartość kredytów zagrożonych, tj. wartość zadłużenia wynikającego z tytułu kredytów konsumenckich, w tym z wykorzystaniem kart kredytowych.

Na koniec marca 2014 r. wielkość zaciągniętych kredytów na karty kredytowe w Polsce wyniosła 11,8 mld zł (czyli zmniejszyła się w stosunku do 12,0 mld zł na koniec grudnia 2013 r.). Równocześnie wskaźnik udziału kredytów zagrożonych w ogólnej wartości kredytów udzielonych za pośrednictwem kart kredytowych wyniósł na koniec marca 2014 r. 14,4%, czyli zmniejszył się w stosunku do grudnia 2013 r. (14,6%). Wielkość wskaźnika kredytów zagrożonych na kartach kredytowych na przestrzeni kolejnych miesięcy od stycznia 2012 r. przedstawiono na wykresie nr 6.

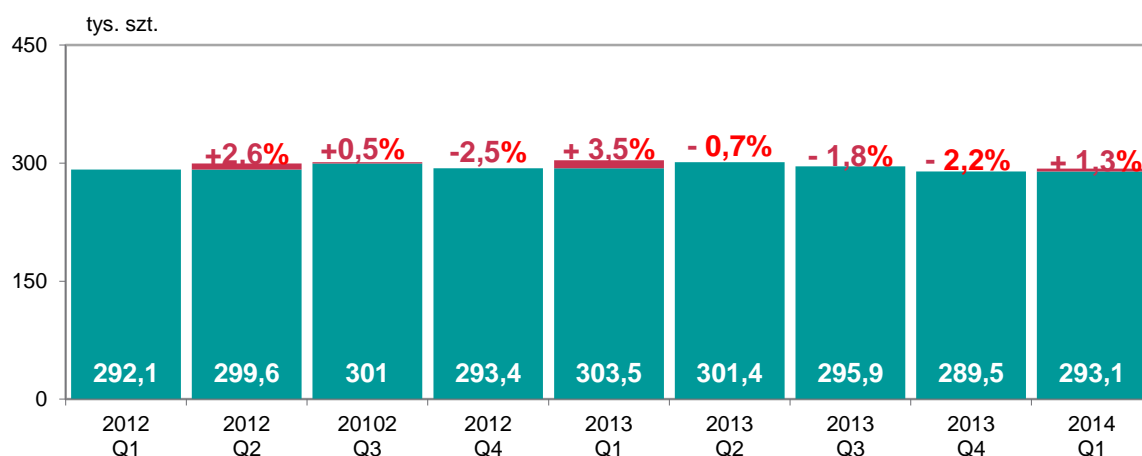
Wykres 6. Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w kredytach na kartach kredytowych, kredytach konsumpcyjnych i kredytach mieszkaniowych w kolejnych miesiącach od stycznia 2012 r.

Źródło danych: Departament Systemu Finansowego, NBP

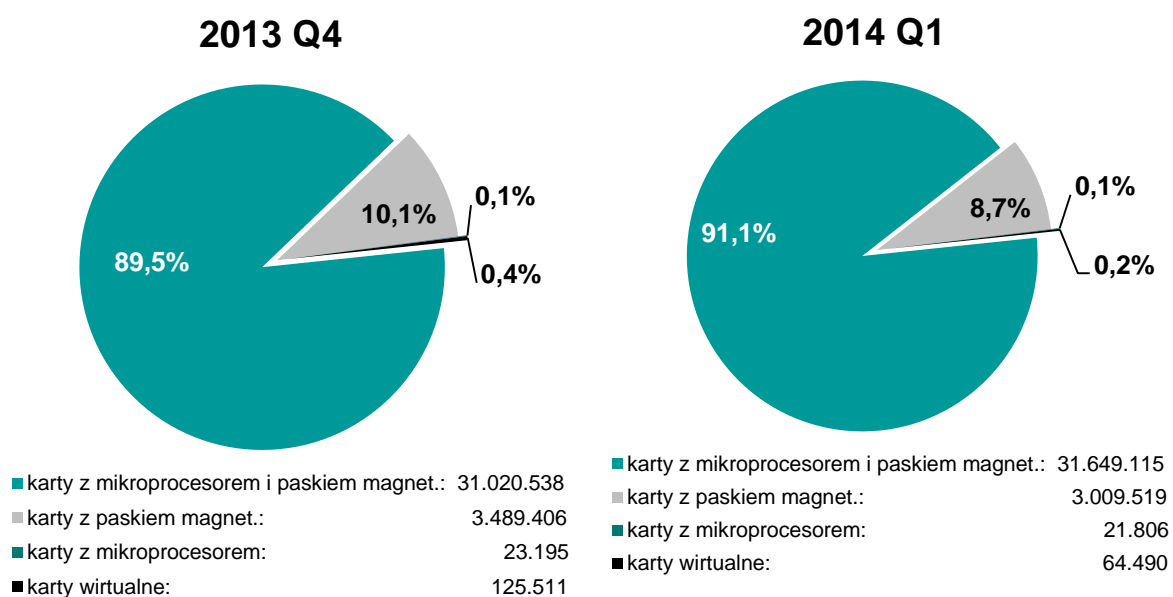
2.3.3. Karty obciążeniowe

Karty obciążeniowe (zwane również „charge”) pozwalają na korzystanie z przyznanego miesięcznego limitu kredytowego. Rachunek posiadacza karty obciążeniowej jest obciążany przez bank – z reguły raz w miesiącu – kwotą należności wykorzystania limitu kredytowego. Na koniec marca 2014 r. liczba kart obciążeniowych wynosiła 293,1 tys. szt. i była o 3,6 tys. większa niż na koniec IV kwartału 2013 r., co stanowiło wzrost o 1,3% (wykres nr 7). Udział kart typu charge w rynku kart płatniczych wyniósł 0,8% i w porównaniu do poprzedniego kwartału nie uległ zmianie.

Wykres 7. Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.

2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych

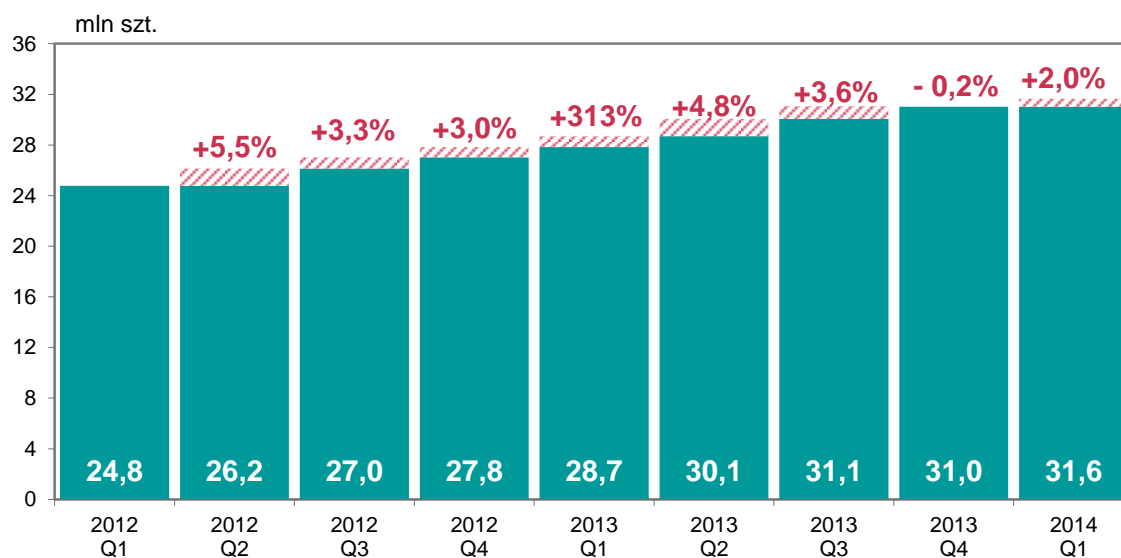
Strukturę wydanych kart w podziale na karty wyposażone tylko w pasek magnetyczny, karty z paskiem magnetycznym i mikroprocesorem (tzw. karty hybrydowe), karty wyposażone tylko w mikroprocesor oraz karty wirtualne na koniec IV kwartału 2013 r. oraz I kwartału 2014 r. zaprezentowano na wykresie nr 8.

Wykres 8. Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w IV kwartale 2013 r. oraz w I kwartale 2014 r.

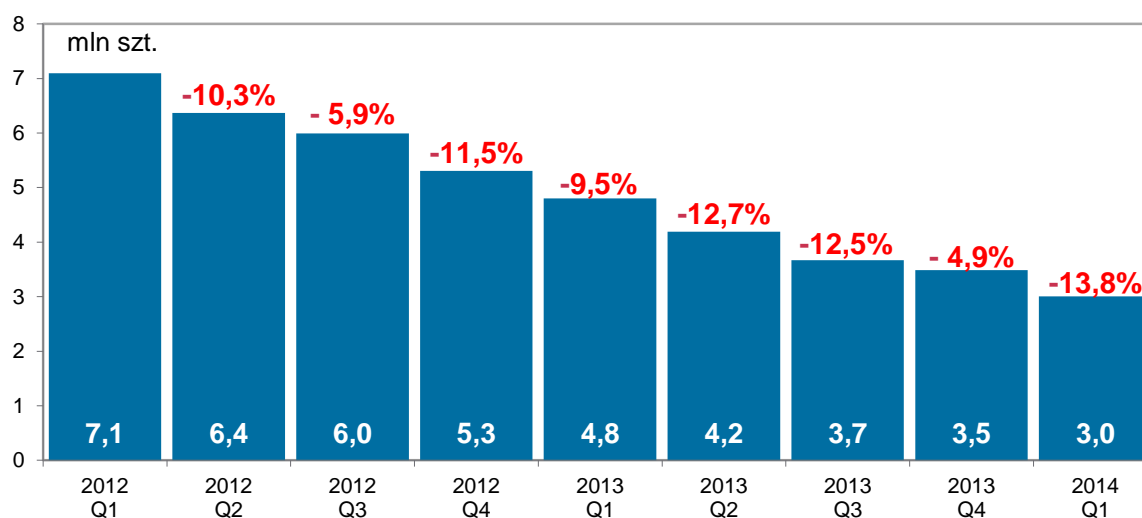
Najbardziej dynamicznie wzrosła liczba kart hybrydowych, czyli wyposażonych zarówno w pasek magnetyczny, jak i mikroprocesor. Na koniec marca 2014 r. kart hybrydowych było w obiegu 31,6 mln szt. Karty tego typu stanowią dominującą kategorię na rynku polskim. W porównaniu do poprzedniego kwartału nastąpił wzrost liczby tego typu kart o 628,6 tys. sztuk, czyli o 2% (wykres nr 9). Udział kart hybrydowych zwiększył się na przestrzeni I kwartału 2014 r. z poziomu 89,5% do 91,1% (wykres nr 8).

Liczba kart hybrydowych wzrosła od końca 2009 r. do marca 2014 r. z poziomu 8 mln do 31,6 mln szt. Istotny wzrost liczby tych kart zwiększył bezpieczeństwo wykorzystywania kart płatniczych w Polsce. Rosnąca obecność kart wyposażonych w mikroprocesor na rynku kart płatniczych jest skutkiem stopniowego dostosowywania kart na polskim rynku do standardu EMV, co wynikało z wcześniej planowanego na koniec 2010 r. zakończenia migracji polskich banków na powyższy standard, obowiązujący w ramach SEPA.

Wykres 9. Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.

Podobnie jak w poprzednich okresach, odnotowano spadek liczby kart wyposażonych wyłącznie w pasek magnetyczny. Na koniec marca 2014 r. liczba kart wyposażonych tylko w pasek magnetyczny wynosiła 3 mln szt. i w porównaniu do poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 480 tys., tj. o 13,8% (wykres nr 10). Udział tego rodzaju kart wyniósł w I kwartale 2014 r. 8,7% (wykres nr 8).

Wykres 10. Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.

Od 2004 roku na rynku polskim występują również tzw. karty wirtualne, służące wyłącznie do dokonywania płatności za pośrednictwem Internetu. Liczba kart tego typu na koniec I kwartału 2014 r. ukształtowała się na poziomie 64,5 tys., co oznacza, iż w porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano spadek o 61 tys. sztuk. Udział tych kart w ogólnej liczbie kart funkcjonujących na rynku pozostaje niewielki i na koniec marca 2014 r. wynosił jedynie 0,2%.

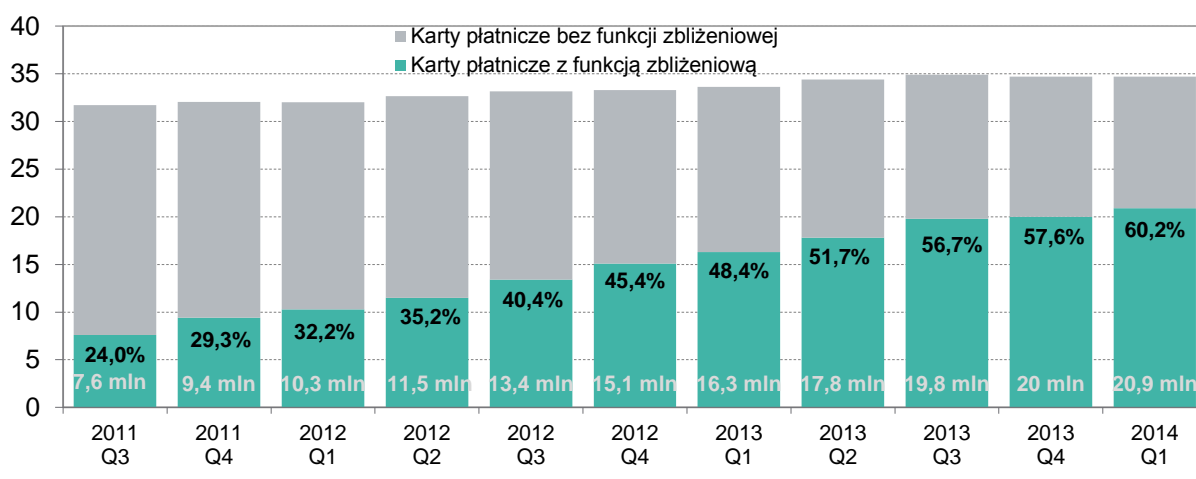
Na koniec marca 2014 r. na rynku polskim kart wyposażonych wyłącznie w mikroprocesor było 21,8 tys., a udział tych kart w ogólnej liczbie kart funkcjonujących wynosił 0,06%. W I kwartale 2014 r. zwiększyła się o 1,4 tys. szt. liczba kart wyposażonych w mikroprocesor.

2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe

Od kilku lat na polskim rynku można korzystać z nowej formy płatności z wykorzystaniem zbliżeniowej karty płatniczej. Transakcje zbliżeniowe są możliwe dzięki nowej technologii, która wykorzystuje umieszczony w karcie miniaturowy układ scalony oraz wbudowaną antenę radiową. Transakcje odbywają się bezstykowo, a przy płatnościach poniżej 50 zł nie jest wymagane podanie kodu PIN lub złożenie podpisu posiadacza karty. Bezstykowość oznacza, że do faktycznej realizacji transakcji wystarczy jedynie, aby klient zbliżył kartę do terminala. Taka forma płatności umożliwia skrócenie czasu dokonywania transakcji w porównaniu z dotychczas wykorzystywanymi formami płatności kartą. W systemie VISA karty zbliżeniowe to karty PayWave, natomiast w systemie MasterCard karty takie noszą nazwę PayPass. Według danych szacunkowych na rynku polskim na koniec I kwartału 2014 r. było w obiegu ok. 20,9 mln kart z funkcją zbliżeniową, co stanowi 60,2% wszystkich kart płatniczych. Liczba kart zbliżeniowych, w porównaniu do kwartału poprzedniego wzrosła o 900 tys. szt. Liczbę kart zbliżeniowych oraz

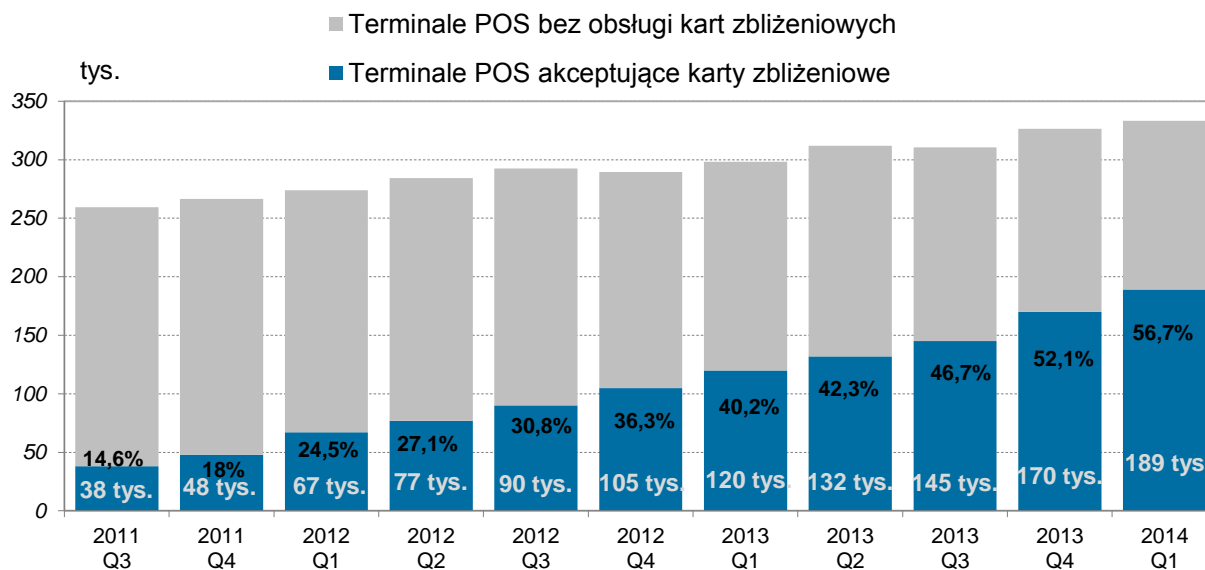
udział, jaki stanowią w liczbie wszystkich kart płatniczych wyemitowanych na rynek polski na przestrzeni kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r. przedstawia wykres nr 11.

Wykres 11. Liczba wyemitowanych kart zbliżeniowych oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r. (wg danych szacunkowych NBP)

W bardzo szybkim tempie rośnie liczba transakcji dokonywanych przy użyciu kart zbliżeniowych, a co za tym idzie, wzrasta także wartość przeprowadzanych transakcji. Tempo wzrostu liczby i wartości transakcji zbliżeniowych jest wyższe od tradycyjnych transakcji dokonywanych kartami. Tak wysoka dynamika wzrostu jest zasługą udanych akcji promocyjnych prowadzonych przez banki oraz organizacje VISA i MasterCard, jak również powiększenia sieci terminali obsługujących karty w technologii zbliżeniowej. Szacuje się, że na koniec marca 2014 r. na rynku funkcjonowało ok. 189 tys. terminali przystosowanych do obsługi kart zbliżeniowych (w grudniu 2013 r. ich liczbę szacowano na 170 tys.). Liczbę terminali obsługujących karty w technologii zbliżeniowej oraz udział jaki stanowią w liczbie wszystkich terminali POS dostępnych na rynku polskim na przestrzeni kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r. przedstawia wykres nr 12.

Wykres 12. Liczba terminali POS przystosowanych do akceptacji kart zbliżeniowych na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r. (wg danych szacunkowych NBP)

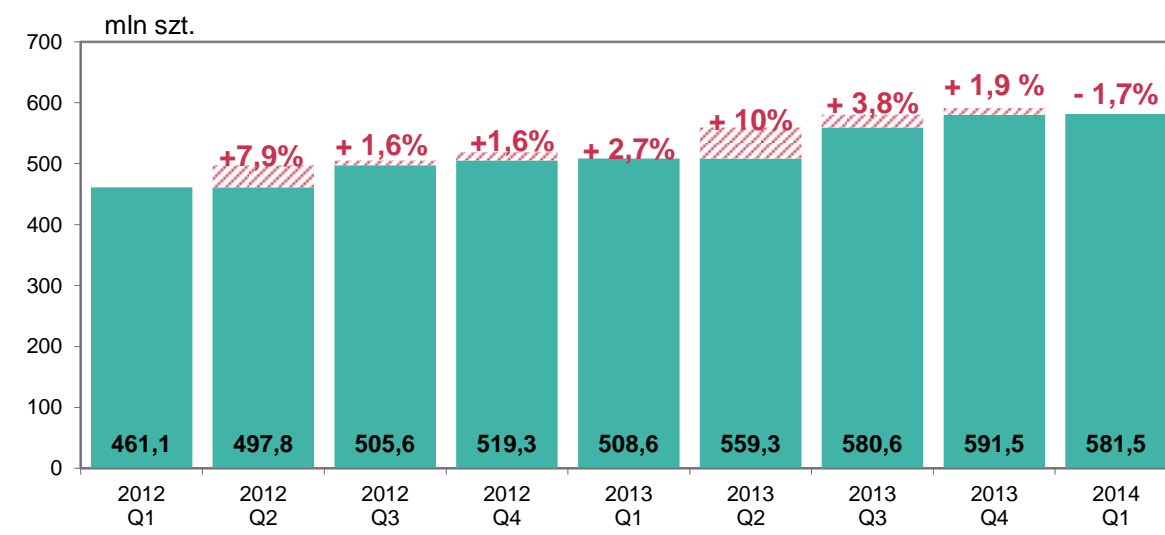
Akcje promocyjne prowadzone przez wydawców kart zbliżeniowych upowszechniają wiedzę na temat zasad korzystania z kart zbliżeniowych oraz sieci akceptacji. Placówki akceptujące karty zbliżeniowe są oznakowywane specjalnymi naklejkami informującymi o możliwości dokonania płatności z wykorzystaniem takiej funkcjonalności.

3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

3.1. Liczba transakcji

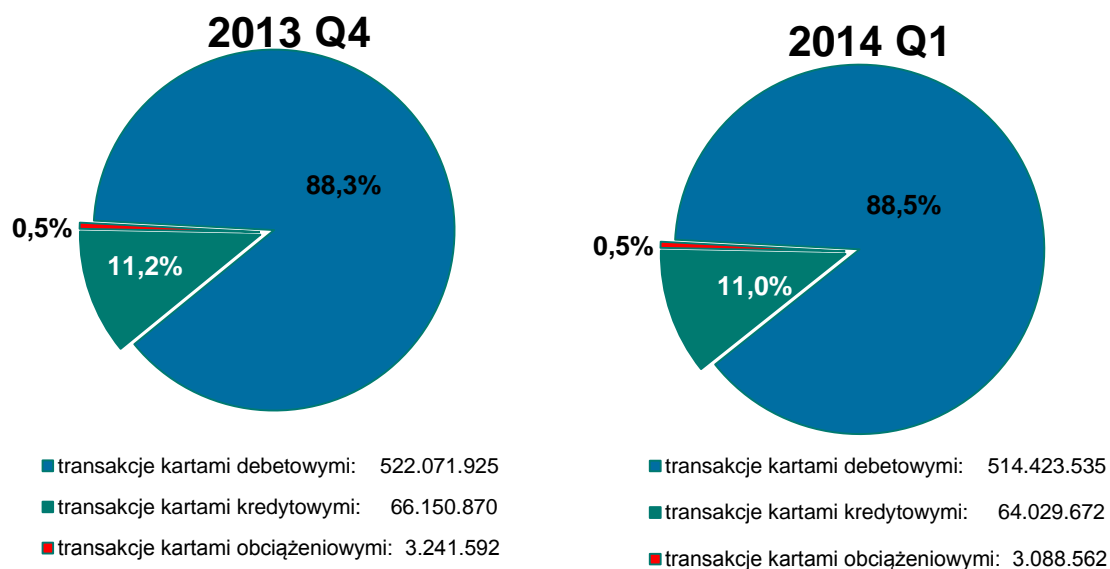
Według danych z banków, w I kwartale 2014 r. przeprowadzono przy użyciu kart płatniczych 581,5 mln transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych) i w porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano zmniejszenie liczby transakcji o 9,9 mln, co stanowi spadek o 1,7% (wykres nr 13). Na przestrzeni ostatniego roku odnotowano wzrost liczby transakcji o 14,3%, a na przestrzeni ostatnich dwóch lat o 26,1%.

Wykres 13. Liczba transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.

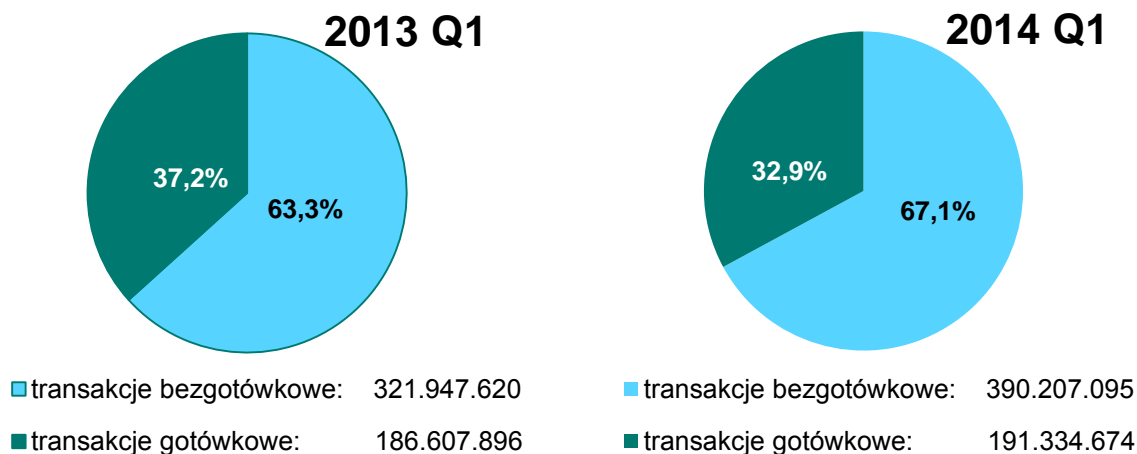
W I kwartale 2014 r. przeważająca większość transakcji, tj. 88,5%, była dokonywana kartami debetowymi. Mniej liczne były transakcje dokonywane kartami kredytowymi (11%) oraz kartami obciążeniowymi (0,5%) (wykres nr 14).

Wykres 14. Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w IV kwartale 2013 r. oraz w I kwartale 2014 r.

Do kategorii transakcji kartowych, jakie są zbierane przez NBP z banków, zaliczają się wszystkie rodzaje transakcji, jakie można było przeprowadzić przy użyciu karty, np. wypłata gotówki z bankomatu, wypłata gotówki w kasie banku, usługa *cash back*, płatności bezgotówkowe w punktach handlowo-usługowych, płatności bezgotówkowe za pośrednictwem Internetu. Przedstawiane dane z banków obejmują wszystkie operacje dokonane przy użyciu kart wydanych przez banki swoim klientom, zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Transakcje bezgotówkowe stanowią 67,1% liczby wszystkich transakcji kartowych. W przeciągu ostatniego roku wskaźnik ten wzrósł o 3,8 punktu procentowego (wykres nr 15).

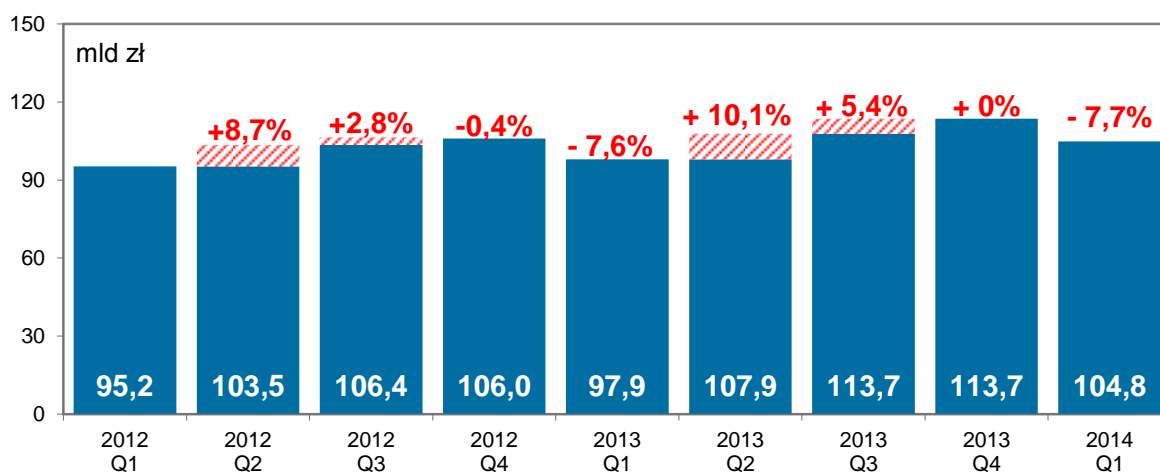
Wykres 15. Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w I kwartale 2013 oraz 2014 roku.

3.2. Wartość transakcji

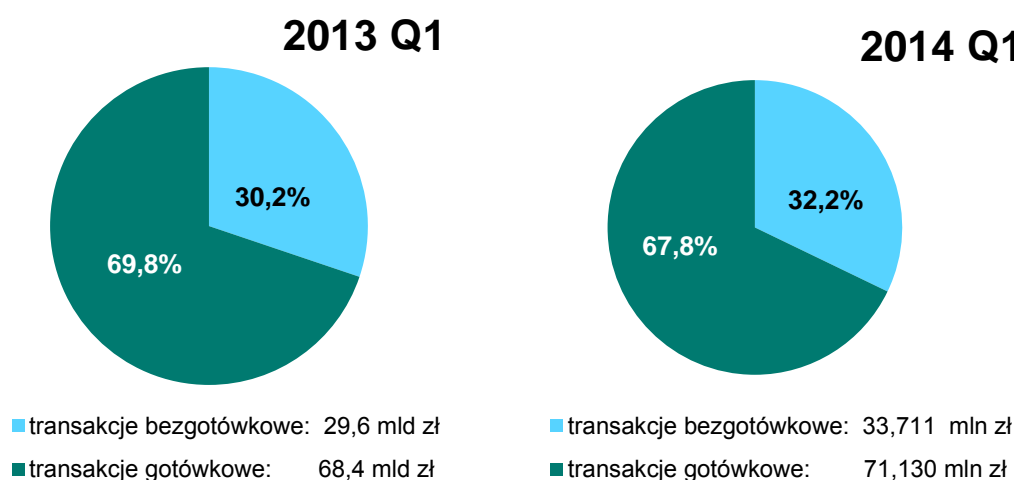
W I kwartale 2014 r. przy użyciu kart dokonano transakcji na łączną kwotę 104,8 mld zł, czyli mniej o 8,8 mld zł niż w poprzednim kwartale, co stanowiło spadek o 7,7 % (wykres nr 16). Porównując do analogicznego okresu w 2013 r. wartość transakcji była większa o 7%, a porównując do 2012 r. była większa o 10,1%.

Wykres 16. Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.

W ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych zdecydowanie dominują transakcje gotówkowe (tj. wypłaty gotówkowe z bankomatów, wypłaty z kas banków oraz wykorzystanie usługi *cash back*).

Wykres 17. Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w I kwartale 2013 i 2014 roku.

W I kwartale 2014 r. udział wartości transakcji gotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych wyniósł 67,8%. W przeciągu ostatniego roku wskaźnik ten zmalał o 2 punkty procentowe (wykres nr 17).

W I kwartale 2014 r. średnia wartość transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych) przeprowadzonej przy użyciu karty płatniczej wyniosła 180 zł (czyli uległa zmniejszeniu w porównaniu do poprzedniego kwartału 192 zł). Innym wskaźnikiem charakteryzującym zachowania użytkowników kart płatniczych jest średnia liczba transakcji przeprowadzanych pojedynczą kartą. W I kwartale 2014 r. średnio na jedną kartę przypadało 16,7 przeprowadzonych transakcji. W porównaniu do poprzedniego kwartału średnia liczba transakcji dokonanych pojedynczą kartą płatniczą zmniejszyła się (w IV kwartale 2013 r. wskaźnik ten wynosił 17,1).

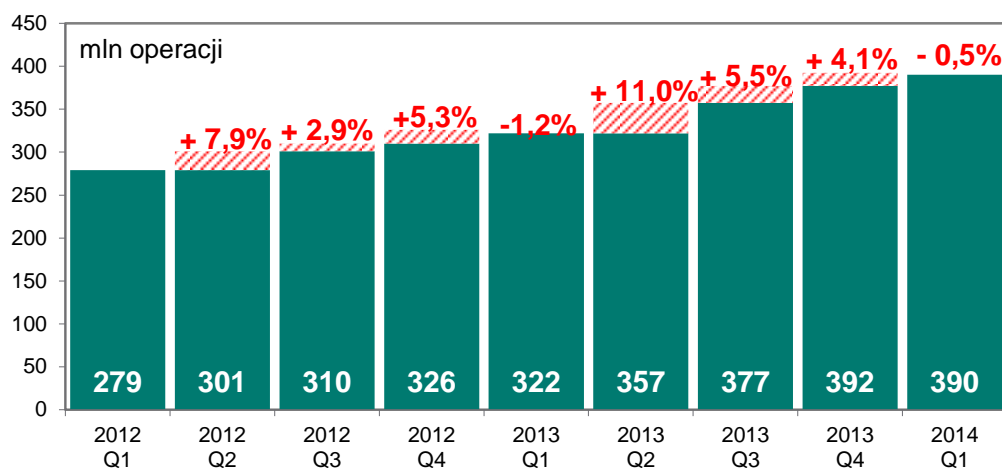
3.3. Transakcje bezgotówkowe

3.3.1. Dane pochodzące z sektora bankowego

Według danych z banków, w I kwartale 2014 r. przy użyciu kart przeprowadzono 390,2 mln transakcji bezgotówkowych (wykres nr 18), czyli o 2,1 mln transakcji mniej niż w poprzednim kwartale, co stanowiło spadek o 0,5%. Wskaźnik liczby transakcji bezgotówkowych w dłuższym okresie obserwacji wykazuje tendencję rosnącą. I tak, porównując I kwartał 2014 r. do analogicz-

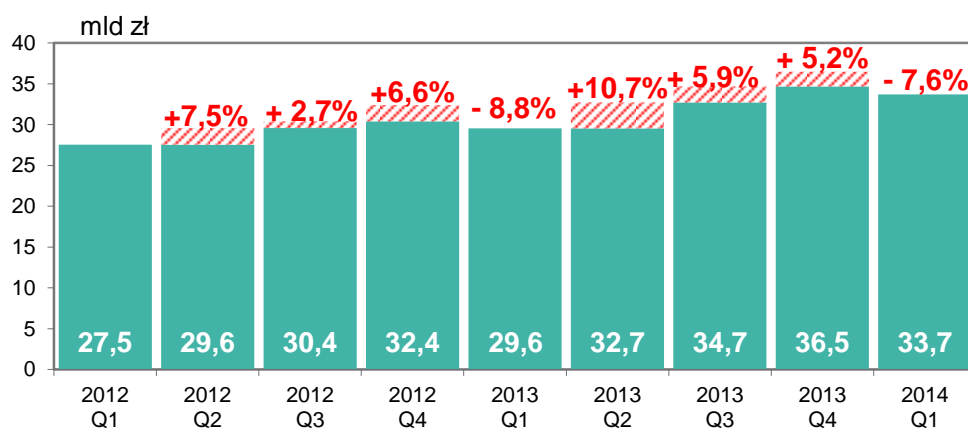
nego okresu w 2013 r. liczba transakcji była większa o 21,1%, a porównując do 2012 r. była większa o 39,8%. Dane jednoznacznie wskazują, że na rynku polskim rośnie skłonność klientów do realizowania płatności bezgotówkowych przy użyciu kart płatniczych.

Wykres 18. Liczba transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.

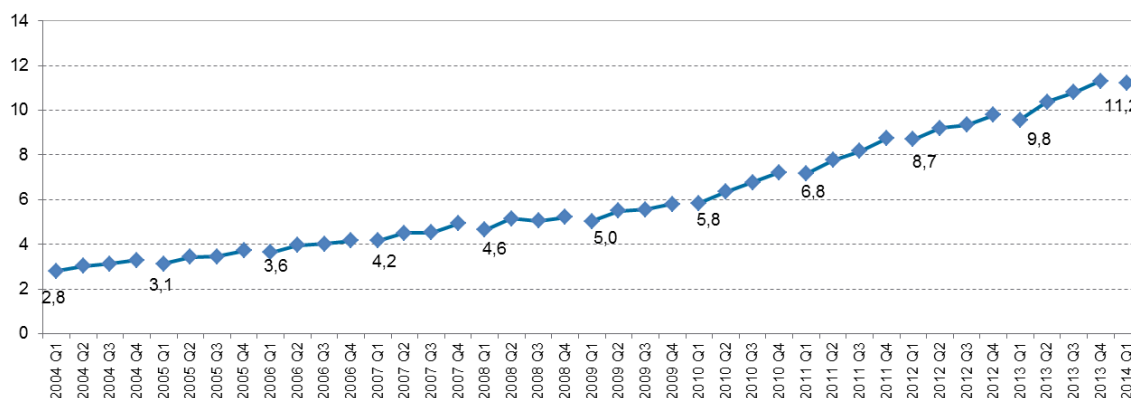
Według danych z banków, w I kwartale 2014 r. przy użyciu kart dokonano na rynku polskim transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 33,7 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło spadek o 2,8 mld zł, czyli o 7,6% (wykres nr 19). Porównując I kwartał 2014 r. do analogicznego okresu w 2013 r. wartość transakcji była większa o 14,1%, a porównując do 2012 r. była większa o 22,5%. Wskaźnik wartości transakcji bezgotówkowych w długim okresie czasu wykazuje tendencję rosnącą.

Wykres 19. Wartość transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.

W I kwartale 2014 r. średnia wartość transakcji bezgotówkowej przeprowadzonej przy użyciu karty wynosiła 86 zł, co w stosunku do poprzedniego kwartału oznaczało spadek (średnia wartość transakcji w IV kwartale 2013 r. wynosiła 93 zł).

Wykres 20. Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od I kwartału 2004 r.

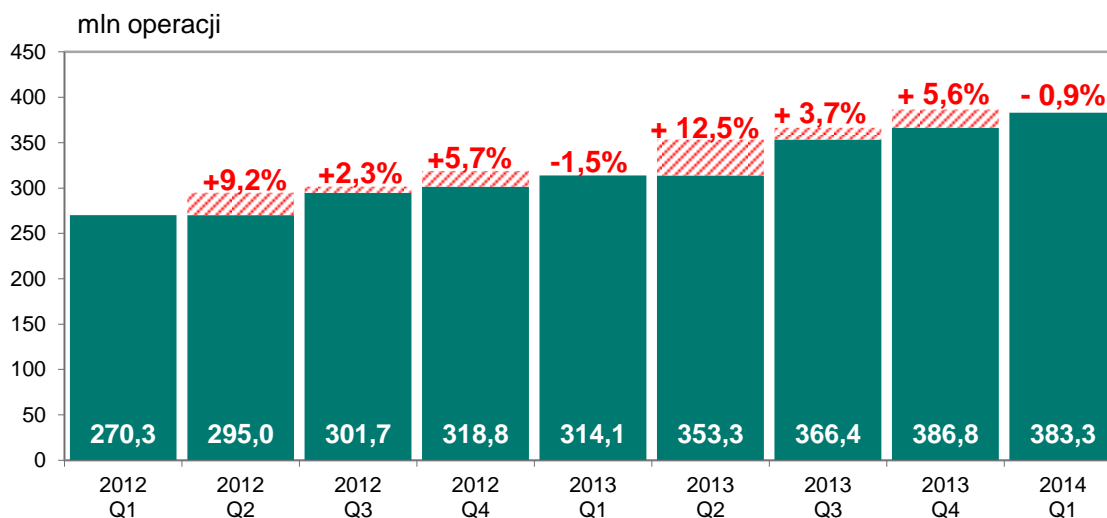
Średnia liczba transakcji bezgotówkowych przeprowadzonych pojedynczą kartą płatniczą w I kwartale 2014 r. wyniosła 11,2 (w poprzednim kwartale wynosiła 11,3). Biorąc pod uwagę dłuższy horyzont czasowy, czyli okres od 2004 r., odnotowujemy trend wzrostowy tego wskaźnika. Od początku 2004 r. jego wartość zwiększyła się 4-krotnie (wykres nr 20).

3.3.2. Dane od agentów rozliczeniowych

Drugim źródłem informacji o transakcjach przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych są agenci rozliczeniowi działający na rynku polskim. Rejestrują oni transakcje przeprowadzane w punktach handlowo-usługowych akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze na terenie kraju przez klientów polskich oraz zagranicznych. Są to transakcje o charakterze bezgotówkowym przeprowadzane w terminalach POS, imprinterach bądź za pośrednictwem Internetu.

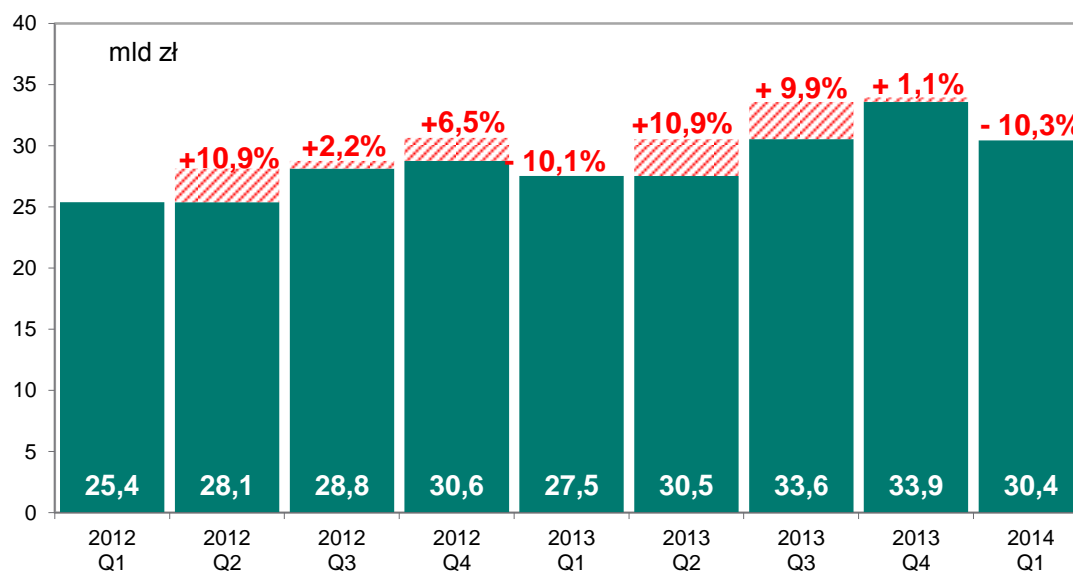
Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, że w I kwartale 2014 r. zarejestrowano 383,3 mln transakcji bezgotówkowych i było ich mniej o 3,5 mln w porównaniu do poprzedniego kwartału, co oznacza spadek o 0,9% (wykres nr 21). Wskaźnik liczby transakcji bezgotówkowych w długim horyzoncie czasowym wykazuje tendencję rosnącą. I tak, porównując I kwartał 2014 r. do analogicznego okresu w 2013 r. liczba transakcji była większa o 22%.

Wykres 21. Liczba operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.

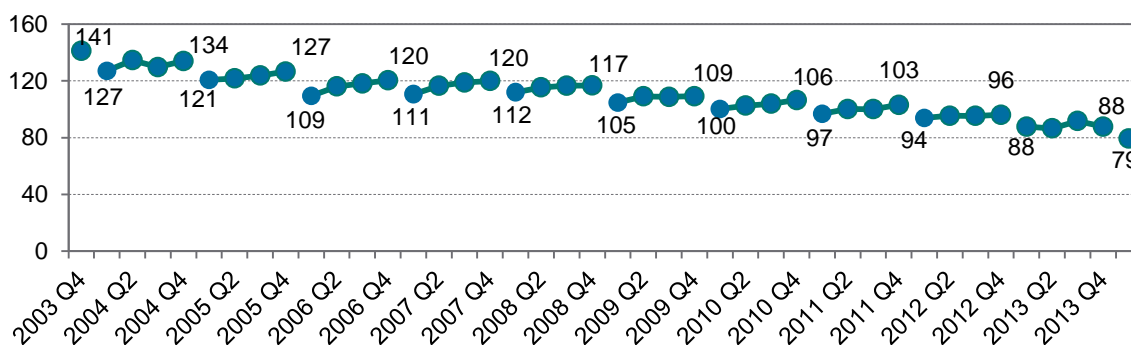
Wartość transakcji bezgotówkowych zarejestrowanych przez agentów rozliczeniowych w I kwartale 2014 r. wynosiła 30,4 mld zł i była mniejsza o 3,5 mld zł w porównaniu do kwartału poprzedniego, co oznacza spadek o 10,3% (wykres nr 22). Wskaźnik wartości transakcji bezgotówkowych, mimo okresowych spadków (najniższe wartości w skali roku na przestrzeni pierwszego kwartału), w długim okresie czasu wykazuje tendencję rosnącą. I tak, porównując I kwartał 2014 r. do analogicznego okresu w 2013 r. wartość transakcji była większa o 10,5%.

Wykres 22. Wartość operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.

W I kwartale 2014 r. średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej wyniosła 79 zł. W analogicznych kwartałach lat poprzednich wynosiła odpowiednio: 88 zł (2013 Q1) i 94 zł (2012 Q1) (wykres nr 23).

Wykres 23. Średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2003 r.

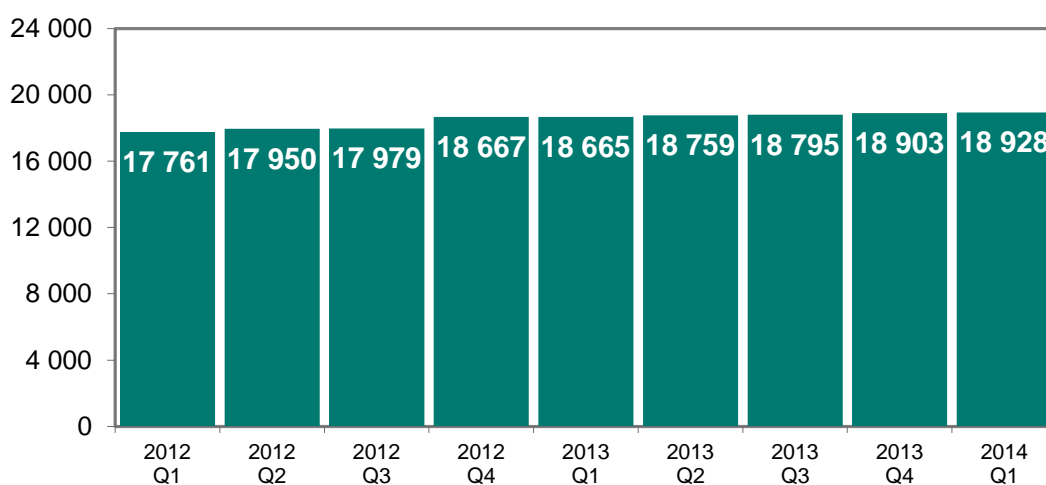
W I kwartale 2014 r. kartami płatniczymi w Internecie zrealizowano 2,2 mln transakcji na łączną kwotę 479,7 mln złotych. W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano wzrost liczby transakcji i wartości transakcji internetowych odpowiednio o 3,5% i 6,4%.

4. Infrastruktura rynku kart płatniczych

4.1. Bankomaty

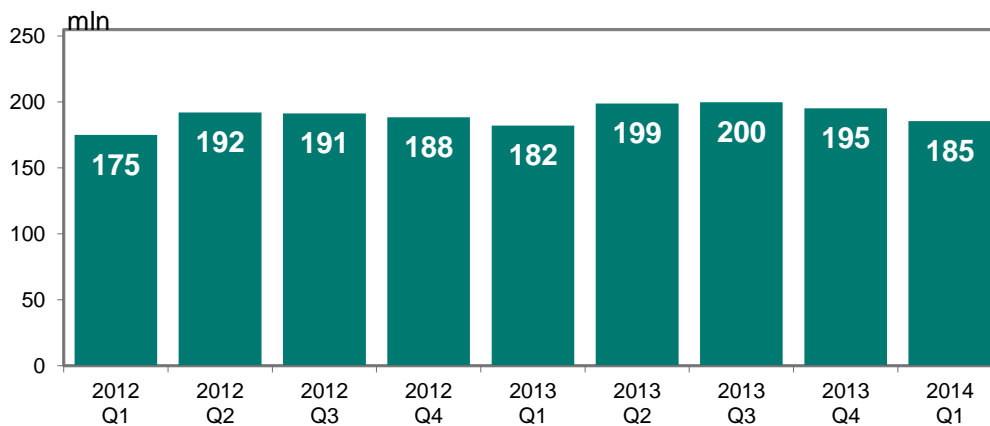
Według danych otrzymywanych od banków i niebankowych operatorów bankomatów, systematycznie wzrasta liczba bankomatów (ATM). Na koniec marca 2014 r. liczba bankomatów w Polsce wynosiła 18.928 szt. i na przestrzeni kwartału zwiększyła się o 25 sztuk (wykres nr 24).

Wykres 24. Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.

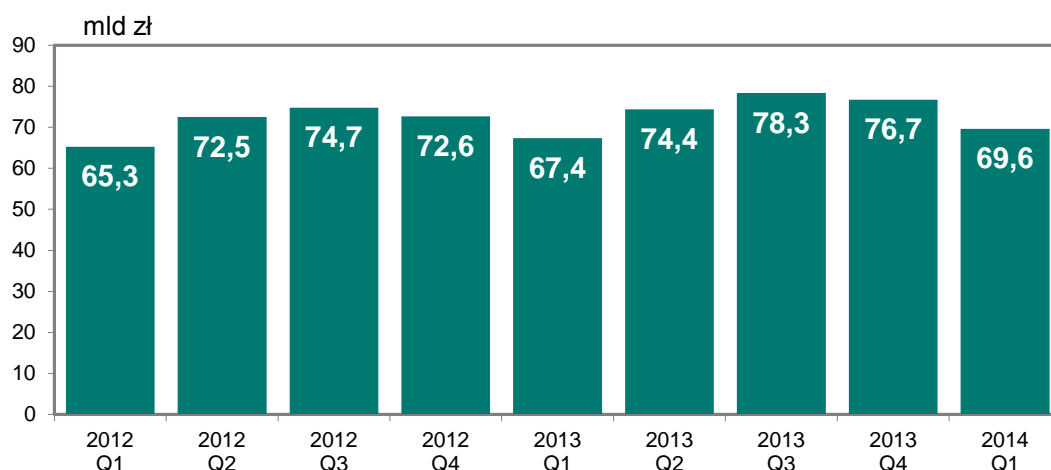
W I kwartale 2014 r. transakcje w bankomatach na terenie kraju zostały zrealizowane w liczbie 185,5 mln sztuk i było ich o 9,7 mln mniej w porównaniu do poprzedniego kwartału i stanowiło spadek o 5% (wykres nr 25).

Wykres 25. Liczba transakcji przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r. (dane od operatorów bankomatów)

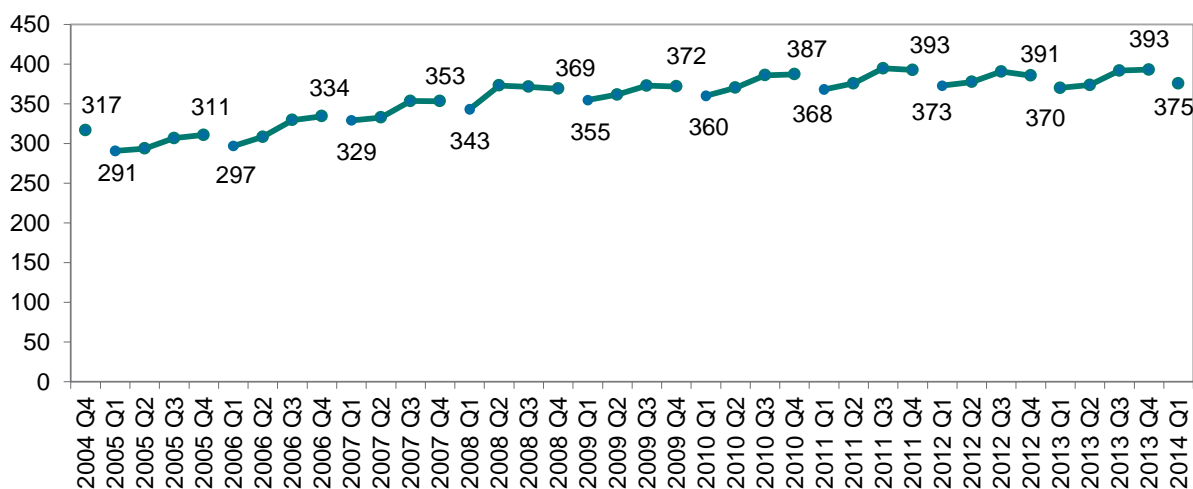
W I kwartale 2014 r. w bankomatach na terenie kraju dokonano transakcji na łączną kwotę 69,6 mld zł, czyli o 7,1 mld zł mniej niż w kwartale poprzednim, co oznacza spadek o 9,3% (wykres nr 26).

Wykres 26. Wartość transakcji w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r. (dane od operatorów bankomatów)

Średnia wartość pojedynczej transakcji w bankomacie wynosiła 375 zł, czyli mniej niż w poprzednim kwartale (393 zł). Wartość średniej pojedynczej transakcji dokonywanej w bankomacie na przestrzeni kolejnych kwartałów od 2004 roku prezentuje wykres nr 27. W I kwartale 2014 r. realizowano średnio dziennie w jednym bankomacie 109 transakcji (w poprzednim kwartale wskaźnik ten wynosił 112).

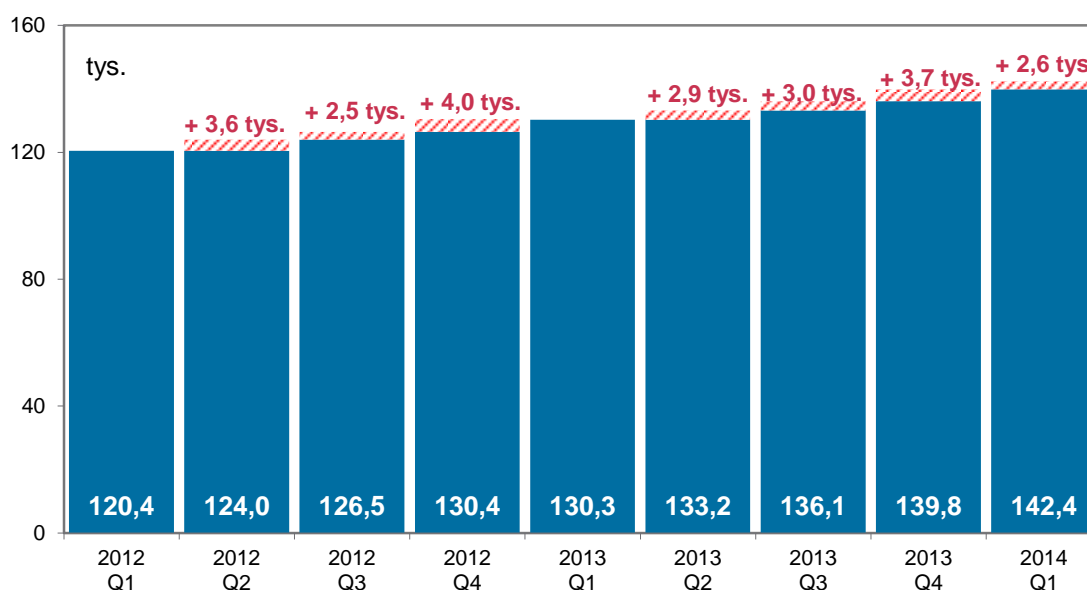
Wykres 27. Średnia wartość transakcji w bankomatach w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2004 r. (dane od operatorów bankomatów)

4.2. Akceptanci

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec marca 2014 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 142,4 tys. akceptantów (wykres nr 28). W porównaniu do kwartału poprzedniego, liczba akceptantów w I kwartale 2014 r. zwiększyła się o 2,6 tys., tj. wzrosła o 1,9%. Liczba akceptantów w kolejnych kwartałach od kilku lat systematycznie rośnie. I tak, w przeciągu ostatnich dwunastu miesięcy wzrosła o 9,3%.

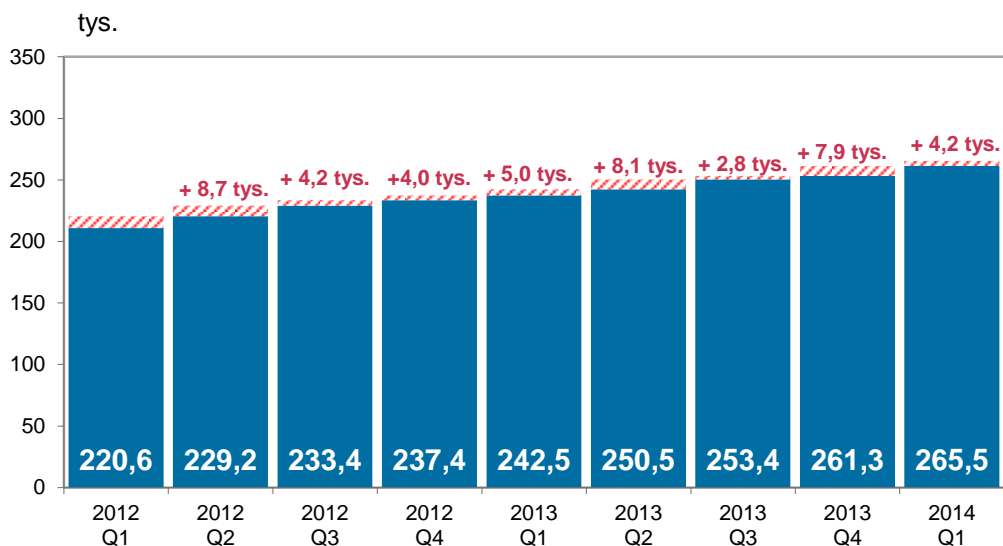
Wykres 28. Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.

4.3. Punkty handlowo-usługowe

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec marca 2014 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 265,5 tys. punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności dokonywane przy użyciu kart płatniczych (wykres nr 29). W porównaniu do poprzedniego kwartału, liczba punktów handlowo-usługowych w I kwartale 2014 r. zwiększyła się o 4,2 tys. placówek, tj. wzrosła o 1,6%. Liczba punktów handlowo-usługowych, mimo ulegania okresowym wahaniom, od kilku lat rośnie. I tak, w przeciągu ostatniego roku wzrosła o 9,5%.

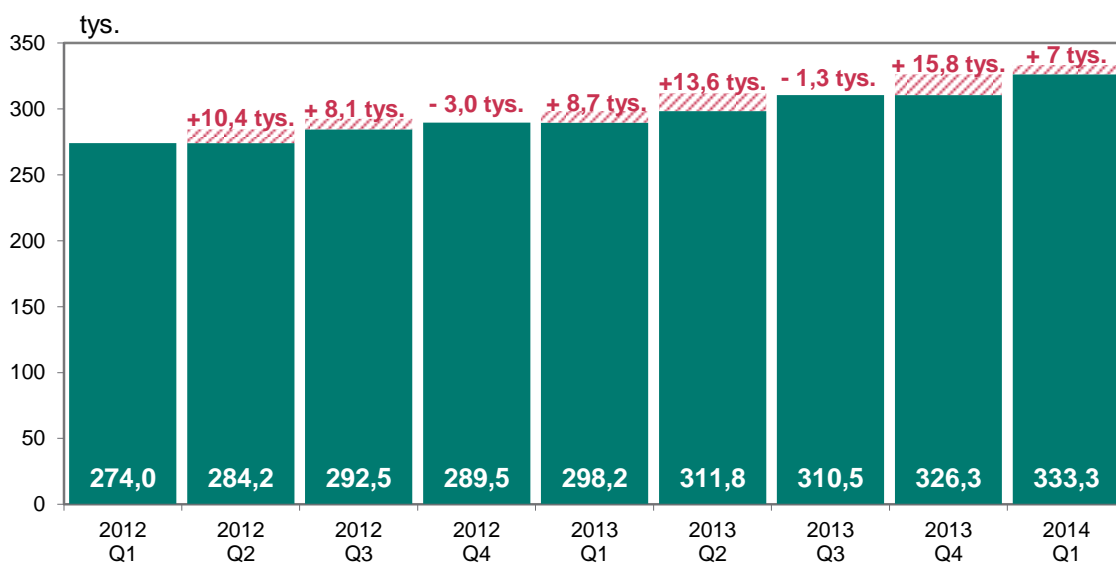
Wykres 29. Liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.

4.4. Terminale POS

Według danych przekazywanych przez agentów rozliczeniowych, na rynku polskim na koniec marca 2014 r. funkcjonowało łącznie 333,3 tys. terminali POS.

Wykres 30. Liczba terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.

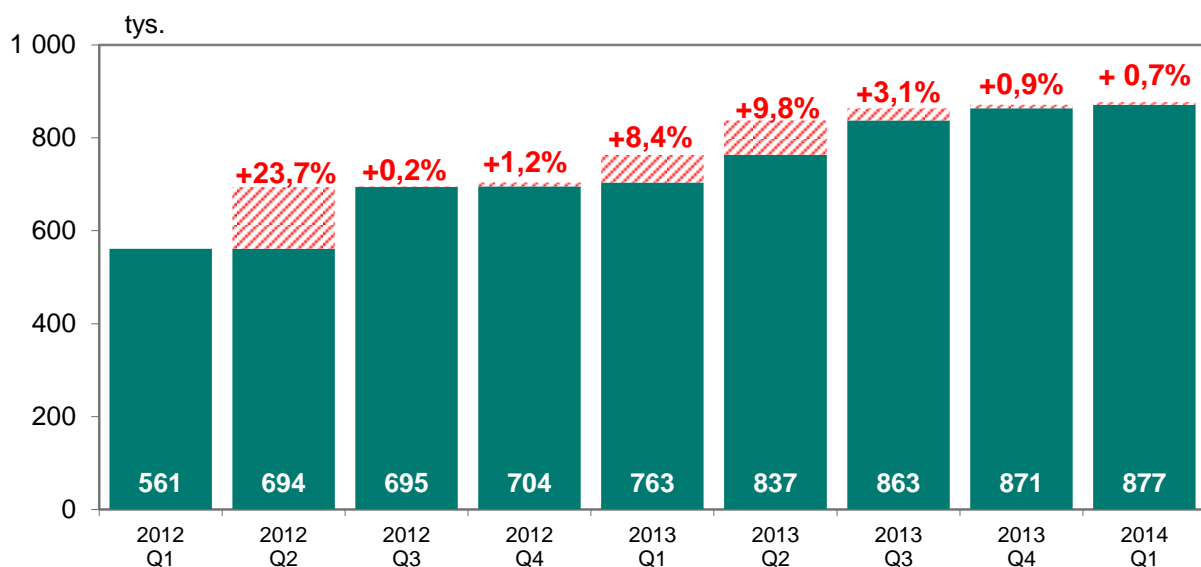

W porównaniu do poprzedniego kwartału było ich więcej o 7 tys. szt., co oznacza wzrost o 2,1% (wykres nr 30). Porównując do analogicznego kwartału w roku 2013 liczba terminali POS na rynku polskim wzrosła odpowiednio o 11,8%.

4.5. Punkty oferujące usługę *cash back*

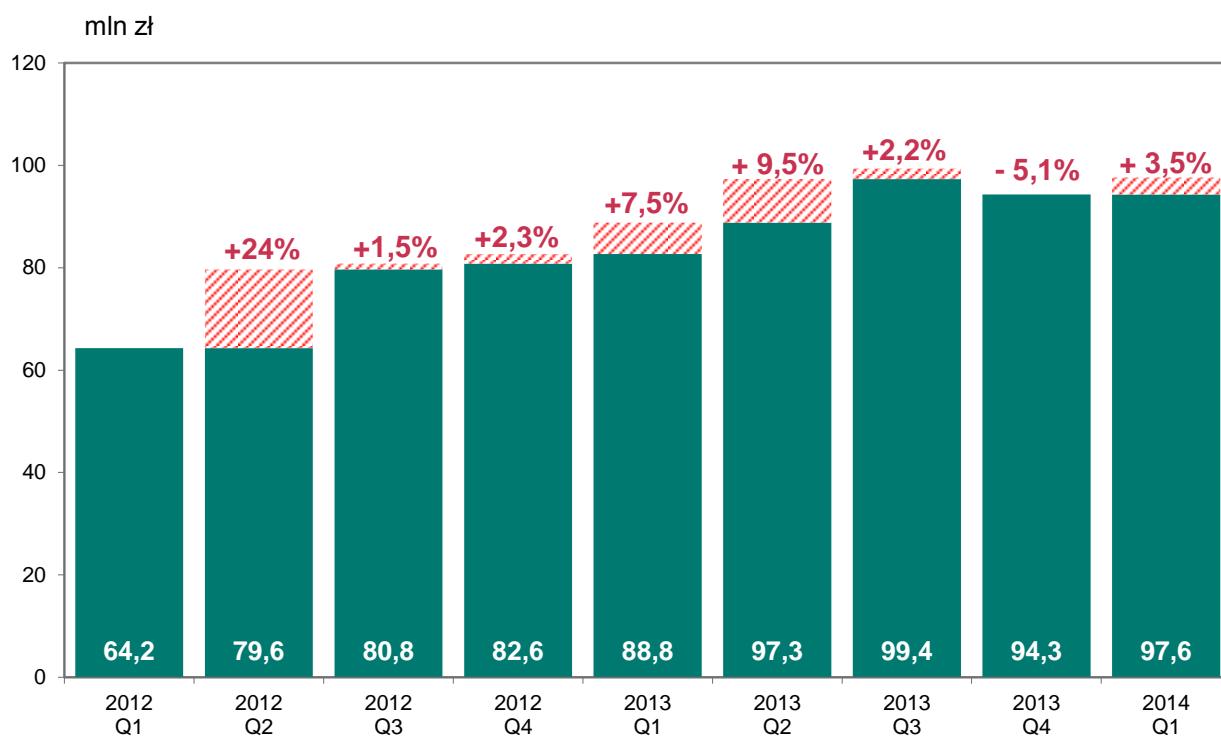
Od roku 2006 na rynku polskim jest dostępna usługa *cash back*, która umożliwia posiadaczom kart wypłatę gotówki przy okazji płacenia za zakupy w placówce handlowej. Usługę tę oferowało na koniec marca 2014 r. około 32 tys. placówek handlowych (sklepy i supermarkety, stacje benzynowe, hotele, salony prasowe i inne punkty handlowo-usługowe). Użytkownicy kart mogą wypłacić do 300 zł gotówki w ramach usługi *cash back*, niezależnie od wysokości transakcji bezgotówkowej dokonanej kartą.

Wykres 31. Liczba operacji *cash back* w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.

W I kwartale 2014 r. dokonano 876,7 tys. transakcji *cash back* i było ich o 5,8 tys. więcej w porównaniu do kwartału poprzedniego, co oznacza wzrost o 0,7% (wykres nr 31). W I kwartale 2014 r. transakcji *cash back* dokonano na łączną kwotę 97,6 mln zł, tj. o 3,3 mln zł mniej w porównaniu do poprzedniego kwartału, co oznacza wzrost o 3,5% (wykres nr 32). Średnia wartość pojedynczej transakcji *cash back* dokonywanej przy użyciu karty wynosiła 111 zł czyli zmniejszyła się nieznacznie w stosunku do poprzedniego kwartału (108 zł).

Wykres 32. Wartość operacji *cash back* w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.

Opracowała: Magdalena Rabong

Wydział Analiz i Badań

Departament Systemu Płatniczego NBP

Załącznik 1

Tabela 1. Liczba kart płatniczych w IV kwartale 2013 r. oraz w I kwartale 2014 r. (według danych otrzymanych od banków)

LICZBA KART PŁATNICZYCH	2013 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2014 Q1
Karty debetowe	28.235.524	+ 116,8 tys.	↗ + 0,4%	28.352.311
Udział w ogólnej liczbie	81,5%		↗	81,6%
Karty kredytowe	6.133.647	- 34,2 tys.	↘ - 0,6%	6.099.492
Udział w ogólnej liczbie	17,7%		↘	17,6%
Karty obciążeniowe	289.479	+ 3,6 tys.	↗ + 1,3%	293.127
Udział w ogólnej liczbie	0,8%		→	0,8%
Karty z paskiem magnetycznym oraz mikroprocesorem				
	31.020.538	+ 628,6 tys.	↗ + 2,0%	31.649.115
Udział w ogólnej liczbie	89,5%		↗	91,1%
Karty z mikroprocesorem	23.195	- 1,4 tys.	↘ - 6,0%	21.806
Udział w ogólnej liczbie	0,07%		↘	0,06%
Karty z paskiem magnetycznym	3.489.406	- 479,9 tys.	↘ - 13,8%	3.009.519
Udział w ogólnej liczbie	10,1%		↘	8,7%
Karty wirtualne	125.511	- 61,0 tys.	↘ - 48,6%	64.490
Udział w ogólnej liczbie	0,4%		↘	0,2%
OGÓŁEM:	34.658.650	+ 86,3 tys.	↗ + 0,2%	34.744.930

Załącznik 2

Tabela 2. Liczba transakcji kartowych w IV kwartale 2013 r. oraz w I kwartale 2014 r. (według danych otrzymanych od banków)

LICZBA TRANSAKCI KARTOWYCH	2013 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2014 Q1
Karty debetowe	522.071.925	- 7,6 mln	↘ - 1,5%	514.423.535
Udział w ogólnej liczbie	88,3%		↗	88,5%
Karty kredytowe	66.150.870	- 2,1 mln	↘ - 3,2%	64.029.672
Udział w ogólnej liczbie	11,2%		↘	11,0%
Karty obciążeniowe	3.241.592	- 153,0 tys.	↘ - 4,7%	3.088.562
Udział w ogólnej liczbie	0,5%		→	0,5%
Transakcje bezgotówkowe	392.298.419	- 2,1 mln	↘ - 0,5%	390.207.095
Udział w ogólnej liczbie	66,3%		↗	67,1%
Transakcje gotówkowe	199.165.968	- 7,8 mln	↘ - 3,9%	191.334.674
Udział w ogólnej liczbie	33,7%		↘	32,9%
OGÓŁEM:	591.464.387	- 9,9 mln	-1,7%	581.541.769
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	17,1		↘	16,7

Załącznik 3

Tabela 3. Wartość transakcji kartowych w IV kwartale 2013 r. oraz w I kwartale 2014 r. (według danych otrzymanych od banków)

WARTOŚĆ TRANSAKCJI KARTOWYCH (zł)	2013 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2014 Q1
Karty debetowe	103.312.310.856	- 8,0 mld	↘ - 7,8%	95.278.171.345
Udział w ogólnej liczbie	90,9%		→	90,9%
Karty kredytowe	9.212.702.840	- 672,8 mln	↘ - 7,4%	8.439.874.879
Udział w ogólnej liczbie	8,0%		↗	8,1%
Karty obciążeniowe	1.208.939.691	- 85,5 mln	↘ - 7,1%	1.123.444.526
Udział w ogólnej liczbie	1,1%		→	1,1%
Transakcje bezgotówkowe	36.474.918.084	- 2,8 mld	↘ - 7,6%	33.711.425.653
Udział w ogólnej liczbie	32,1%		↗	32,2%
Transakcje gotówkowe	77.159.035.306	+ 6,0 mld	↗ + 7,8%	71.130.065.097
Udział w ogólnej liczbie	67,9%		↘	67,8%
OGÓŁEM:	113.633.953.390	- 8,8 mld	-7,7%	104.841.490.755
Średnia wartość pojedynczej transakcji kartowej (zł)	192		↘	180

Załącznik 4

Tabela 4. Transakcje kartowe bezgotówkowe oraz gotówkowe w IV kwartale 2013 r. oraz w I kwartale 2014 r. (według danych otrzymanych od banków)

	2013 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2014 Q1
TR. KARTOWE BEZGOTÓWKOWE				
Liczba transakcji	392.298.419	- 2,1 mln	↘ - 0,5%	390.207.095
Udział w ogólnej liczbie transakcji kartowych	66,3%		↗	67,1%
Wartość transakcji	36.474.918.084	- 2,8 mld	↘ - 7,6%	33.711.425.653
Udział w ogólnej wartości transakcji kartowych	32,1%		↗	32,2%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	11,3		↘	11,2
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	93,0		↘	86,4
TR. KARTOWE GOTÓWKOWE				
Liczba transakcji	199.165.968	- 7,8 mln	↘ - 3,9%	191.334.674
Udział w ogólnej liczbie transakcji kartowych	33,7%		↘	32,9%
Wartość transakcji	77.159.035.306	- 6,0 mld	↘ - 7,8%	71.130.065.097
Udział w ogólnej liczbie transakcji kartowych	67,9%		↘	67,8%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	5,75		↘	5,51
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	387,4		↘	371,8

Załącznik 5

Tabela 5. Bankomaty (według danych od operatorów bankomatów) oraz usługa *CASH BACK* w IV kwartale 2013 r. oraz w I kwartale 2014 r.

	2013 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2014 Q1
BANKOMATY				
Liczba bankomatów	18.903	+ 25	↗ + 0,1%	18.928
Liczba transakcji	195.210.115	- 9,7 mln	↘ - 5,0%	185.497.131
Wartość transakcji (zł)	76.715.908.479	- 7,1 mld	↘ - 9,3%	69.616.233.625
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	393,0		↘	375,5
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na pojedynczy bankomat	112,2		↘	108,9
CASH BACK				
Liczba punktów*	30 tys.		↗	32 tys.
Liczba transakcji	870.951	+ 5,8 tys.	↗ + 0,7 %	876.737
Wartość transakcji (zł)	94.300.889	+ 3,3 mln	↗ + 3,5%	97.616.572
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	108,3		↗	111,3

Załącznik 6

Tabela 6. Terminale POS w IV kwartale 2013 r. oraz w I kwartale 2014 r.

	2013 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2014 Q1
TERMINALE POS				
Liczba urządzeń	326.340	+ 6.976	↗ + 2,1%	333.316
Liczba transakcji	384.603.086	- 3,5 mln	↘ - 0,9%	381.057.298
Wartość transakcji (zł)	33.487.992.090	- 3,5 mld	↘ - 10,6%	29.948.175.053
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	87,1		↘	78,6
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na terminal	12,8		↘	12,7
Liczba punktów handlowo-usługowych wyposażonych w terminale	253.597	+ 3.599	↗ + 1,4%	257.196

Załącznik 7

Tabela 7. Podmioty i urządzenia akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze w IV kwartale 2013 r. oraz w I kwartale 2014 r.

	2013 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2014 Q1
Akceptacja elektronicznych instrumentów płatniczych				
Liczba akceptantów	139.808	+ 2.608	↗+ 1,9%	142.416
Liczba punktów handlowo-usługowych	261.293	+ 4.169	↗+ 1,6%	265.462
Liczba urządzeń akceptujących elektroniczne instr. płatnicze	326.346	+ 6.974	↗+ 2,1%	333.320
Liczba transakcji	386.752.980	- 3,5 mln	↘ - 0,9%	383.281.993
Wartość transakcji (zł)	33.939.072.389	- 3,5 mld	↘ - 10,3%	30.428.034.293
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	87,8		↘	79,4
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na pojedyncze urządzenie akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze	12,9		↘	12,8

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r.	3
Wykres 2. Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec III oraz IV kwartału 2013 r.	4
Wykres 3. Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe i obciążeniowe - stan na koniec III oraz IV kwartału 2013 r.	4
Wykres 4. Liczba kart debetowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.	5
Wykres 5. Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.	6
Wykres 6. Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w kredytach na kartach kredytowych, kredytach konsumpcyjnych i kredytach mieszkaniowych w kolejnych miesiącach od stycznia 2012 r.	7
Wykres 7. Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.	8
Wykres 8. Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w III oraz IV kwartale 2013 r.	8
Wykres 9. Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.	9
Wykres 10. Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.	10
Wykres 11. Liczba wyemitowanych kart zbliżeniowych oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r. (wg danych szacunkowych NBP)	11
Wykres 12. Liczba terminali POS przystosowanych do akceptacji kart zbliżeniowych na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r. (wg danych szacunkowych NBP)	12
Wykres 13. Liczba transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.	13
Wykres 14. Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w III oraz IV kwartale 2013 r.	14
Wykres 15. Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w IV kwartale 2012 oraz 2013 roku.	15
Wykres 16. Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.	15
Wykres 17. Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w IV kwartale 2012 oraz 2013 roku.	16
Wykres 18. Liczba transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r. ...	17
Wykres 19. Wartość transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r. 17	

Wykres 20. Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od I kwartału 2004 r.	18
Wykres 21. Liczba operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.	19
Wykres 22. Wartość operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.	19
Wykres 23. Średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2003 r.	20
Wykres 24. Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.	21
Wykres 25. Liczba transakcji przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r. (dane od operatorów bankomatów)	21
Wykres 26. Wartość transakcji w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r. (dane od operatorów bankomatów).....	22
Wykres 27. Średnia wartość transakcji w bankomatach w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2004 r. (dane od operatorów bankomatów)	22
Wykres 28. Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.	23
Wykres 29. Liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.	24
Wykres 30. Liczba terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2012 r.	24
Wykres 31. Liczba operacji cash back w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.	25
Wykres 32. Wartość operacji <i>cash back</i> w kolejnych kwartałach od I kwartału 2012 r.	26

www.nbp.pl

